

Sint Martinus

Parochieblad van de Oud-Katholieke parochie voor Groningen, Friesland, Drenthe en de Noordoostpolder

Jaargang 39 nr. 2

ZOMER 2013

Het parochieblad verschijnt vier keer per jaar.

nr. 1 Vasten/ Pasen

nr. 2 Zomer

nr. 3 Herfst

nr. 4 Advent/ Kerst

Het volgende nummer verschijnt rond 22 september. De redactie sluit op 1 september.

Redactieadres

Witte de Withstraat 2A

9726 EC Groningen

email: redactie@groningen.okkn.nl

Abonnementen

Het parochieblad is een uitgave die kosteloos wordt verstrekt aan leden, gastleden en belangstellenden. Als u zou willen bijdragen in de kosten van het parochieblad, dan zijn giften van harte welkom op de bankrekening van de parochie, o.v.v.: bijdrage parochieblad.

Adreswijzigingen

Uw wensen aangaande adressering van dit parochieblad kunt u sturen naar onze secretaris.

Advertenties

Het parochieblad kent een brede verspreiding in de noordelijke provincies, maar ook in de rest van Nederland. Daarom is dit blad een ideale plek om op een betaalbare manier te adverteren. U kunt ook in dit blad adverteren. Neem daartoe contact op met de redactie voor de mogelijkheden en de prijzen.

Familieberichten van parochianen, gastleden en belangstellenden kunnen kosteloos worden geplaatst.

WWW

De parochie is ook te vinden op het web. Kijkt u op onze websites voor Groningen en Friesland op:

www.groningen.okkn.nl

www.friesland.okkn.nl

Gedurende de verbouwing van de kerk in Groningen wordt door de pastor ook een blog bijgehouden:

<http://okgroningenbouwt.blogspot.nl/>

Bij de voorkant

Op de voorpagina ziet u een afbeelding van een duif. Dit is de duif van het tegeltableau op het kerkgebouw aan de Witte de Withstraat.

Daaronder is een foto geplaatst van de bediening van het Heilig Vormsel aan Jeannien Wiebing, één van de vijf vormelingen, op 26 mei.

De Oud-Katholieke Kerk is een algemeen nut beogende instelling. Giften aan de parochie zijn daarom aftrekbaar van de belasting. Kijk voor meer informatie op www.anbi.nl

*Algemeen Nut
Beogende Instelling*

ANBI

Voorwoord: Leer ons bidden.....	2
Vormselzondag 2013.....	4
Heilig Vormsel, vernieuwing en bevestiging.....	6
Het 31e Internationaal Oud-Katholieken Congres.....	8
Ruimte maken.....	10
Wat is dit nu?.....	12
Paaskaars: mag het wat minder?.....	13
Mededeling: Priesterwijding.....	14
Lied.....	15
Dichters van ons gezangboek: Muus Jacobse.....	16
Oikocredit: Bericht uit Senegal.....	18
Vieringen en agenda.....	19

Leer ons bidden

In het evangelie van Lukas vragen de leerling aan Jezus 'Heer, leer ons bidden'. Bidden is een belangrijke activiteit in ons christelijk geloofsleven. De apostel Paulus zegt zelfs dat we moeten bidden zonder ophouden. We bidden in de kerk, maar als het goed is bidden we ook thuis onder andere voor de maaltijd en op andere momenten van de dag. Door het gebed zoeken we contact met de Eeuwige, onze Schepper. We kunnen bidden om hulp, wijsheid, kracht, maar ook kunnen we bidden vanuit dankbaarheid. Alles wat er zich in ons hart afspeelt aan vreugde en verdriet, angst en verlangen, hoop en vrees kunnen we voor de Eeuwige neerleggen. Maar doet de Eeuwige iets met ons gebed?

Dit kwam aan de orde bij een jongerengesprek over het gebed. Een van de jongeren zei dat zij soms het gevoel krijgt dat bidden eenrichtingsverkeer is. Je legt wat neer, je vraagt wat aan God, maar het lijkt of Hij geen antwoord geeft op je vraag. Een van de andere jongeren reageerde hierop en zei: 'Je krijgt niet direct antwoord zoals je het zou willen. Het antwoord komt via een ander naar je toe.' Ik vond dit een indrukwekkend antwoord over hoe het bidden kan werken.

Er zijn verschillende vormen van bidden onder andere het persoonlijke gebed en het vast omschreven gebed (formuliergebed). Het meeste bekende formuliergebed is het gebed dat Jezus ons geleerd heeft, het "Onze Vader". Dit gebed wordt door de eeuwen heen door veel mensen dagelijks gebeden.

Ieder mens heeft zijn eigen persoonlijke manier van bidden. De een gebruikt liefst een formuliergebed, de ander bidt liever een persoonlijk gebed. Van belang is dat je een vorm kiest, die bij je past. Dit wordt

in een bekend volksverhaal duidelijk gemaakt:

Drie kluizenaars leefden op een afgelegen eiland. Zij leefden daar om hun ziel te redden, in hechte verbondenheid met elkaar. Veel wisten ze niet, en ze kenden maar één gebed: "God, Gij zijt met drieën, wij zijn met drieën, ontferm U over ons". Toen de bisschop hen bezocht en op dat eiland aankwam, schrok hij ervan, dat de drie kluizenaars zo weinig wisten. Hij pro-beerde ze het "Onze Vader" te leren. Woord voor woord leerden ze met veel moeite het "Onze Vader" uit hun hoofd, en zolang ze maar bleven repeteren, onthielden ze het wel. Tot-dat de bisschop op zee vertrokken was en ze een uurtje ophielden met hun repetitie van dat moeilijke gebed. Toen raakte alles in de war. En in paniek snelden ze, lopend over het water alsof het land was, het bootje van de bisschop achterna. Ze haalden het in en betuigden hem hun spijt dat ze het nieuwe gebed al weer vergeten waren. Toen pas begreep de bisschop hoeveel geloof er in de kluizenaars was. Hun saamhorigheid met zijn drieën had hen, beter dan wat ook, geleerd wie de God was op wie ze vertrouwen. "Gij zijt met drieën, wij zijn met drieën, ontferm U over ons". Samen lijken wij op U, God, laat ons delen in uw liefde!

Bidden en luisteren naar God is net als leren schrijven. In het begin kost het heel veel moeite. Elke lijn, elke krul wordt heel precies en heel houderig neergezet. Gaandeweg wordt het schrijven vloeiender, totdat we het met onze ogen dicht kunnen en we ons niet meer voor kunnen stellen dat er ooit een periode was dat we niet konden schrijven. Maar voor het zover is, moet er tijd en ruimte gemaakt worden om te oefenen. Naar mijn gevoel geldt dit ook voor het bidden. Het bidden, het luisteren naar God, is iets wat we overal kunnen doen. Ook in onze vakantie! Heel ons leven is een gebed. In

alles wat we doen, mogen we zoeken
naar God. Ik denk dat het heel belangrijk
is om dit tot een tweede natuur te laten
worden: God mogen ervaren in alles en
iedereen om ons heen.

We kunnen proberen de Eeuwige te
ervaren in alles om ons heen en te
vertrouwen, dat wat Hij doet goed is,
onze eigen verlangens opzij te zetten en
in vertrouwen te zeggen: 'Heer, wat U
doet is goed, omdat U de bron bent van
alle leven.'

ZOMERTIJD - VAKANTIETIJD

Stop met het werk,
stop met de zorgen,
stop met de slaafse
doordeweekse sleur.
Stop met de haast
en het hollen

Leg alles stil:
machines, muizenissen
onmin, verdeeldheid
jaloezie en achterdocht
Word stil in jezelf.

Ouders maken weer tijd
voor hun kinderen.
Kinderen maken tijd,
om te spelen.
Mensen worden nomaden,
op zoek naar nieuwe dingen.

Vakantie is zwerven,
terugvinden wat verloren was:
man en vrouw, kinderen,
zichzelf,
een stukje natuur,
de hemel op aarde,
weldoende rust,
het verloren paradijs,
ja misschien ook God.

(Uit: De zondagsmis, Abdij van Berne, Heeswijk-Dinther)

Ik wens u allen een inspirerende vakantie
toe!

*Leen Wijker
pastoor van Hilversum*

Eén van de redenen waarom het niet zo vaak gebeurt is dat de Oud-Katholieke Kerk bij toetreding als gedoopte vanuit een andere kerkelijke traditie het gevormd worden niet als eis stelt. Toch is het een dermate veelzeggend Sacrament dat vele 'aanwaaiers', ook op latere leeftijd, deze stap zien als bezegeling en afronding van hun stap in de traditie van de aloude catholica. Doop, vormsel en communie horen eigenlijk als één kernsacrament van de kerk bij elkaar. Zo wordt de vervulling met de Heilige Geest zichtbaar en, via de bisschop, met de vroege kerk. Het gezegend en gezalfd worden is een oer-christelijke traditie, rijk van inhoud en kan veelbetekenend zijn op de lange geloofsweg die sommigen hebben afgelegd. Dat laatste gold eigenlijk voor ieder van de vormelingen. Eén van ons, Albertha, was reeds vele jaren geleden toegetreden. Voor Jeannien en Martin gold dat zij in 2008 bij de eerste drie toetreders in Jorwert behoorden, voor Ab was dat een jaar later en Janneke had die stap begin dit jaar gezet.

Vorig jaar herfst waren we met een aantal mensen een soort verkennend gesprek

Het was een bijzondere zondag, de zondag van de allerheiligste Drie-eenheid, 26 mei. De aartsbisschop van Utrecht, Mgr Dr Joris Vercommen was celebrant. En wanneer de bisschop komt, is er meestal wel iets bijzonders aan de hand. Het bijzondere deze eerste zondag na Pinksteren was dat vijf parochianen het Sacrament van het heilig Vormsel mochten ontvangen. Dat gebeurt niet zo vaak bij ons in het noorden. Annemieke Duurkoop, onze vorige pastoor, die tot onze vreugde en verrassing ook aanwezig was, wist zich te herinneren dat dit de laatste keer in 2005 het geval was geweest. Dat we het allemaal wel een beetje spannend vonden hoeft dus niet verbazen.

begonnen onder leiding van pastor Victor. Dat mondde uit in een groepje van vijf mensen, die zich verder gingen voorbereiden op het heilig Vormsel. Daarna volgden een serie gesprekken op zondagmiddag, tot in het voorjaar. Het geheel werd afgesloten met een hele avond met de bisschop. Daarbij stond centraal het thema van de zeven gaven van de Geest zoals die ook in de liturgie van het Vormsel worden genoemd en die te vinden zijn in Jesaja 11: Wijsheid, verstand, raad, sterkte, kennis, vroomheid en ontzag voor alles wat God tot stand brengt. Daarnaast staat steeds het Credo centraal; wat zeggen we eigenlijk? Veelzeggend is dat aan het eigenlijke vormselritueel de hernieuwing van de doopbeloften met het zingen van het Credo vooraf gaat.

Ieder der vormelingen bracht zijn of haar eigen 'verleden' mee. Heel persoonlijk beantwoordden we vragen die de bisschop stelde. Hier was geen sprake van gewoonte of automatisme. Hier werden geloofskeuzes gemaakt. En die keuzes kregen allemaal een bezegeling toen de bisschop onder aanroeping van Gods Geest en na handoplegging het Vormsel bediende: " ..., ontvang het zegel van de Heilige Geest, de gave Gods". Een bijzonder moment was ook dat we samen de voorbeden mochten uitspreken. Vanuit de gemeente mochten we de Ene aanroepen. Het was ook in die voorbeden dat we inzonderheid Henny van 't Slot

gedachten die als een der eersten te kennen had gegeven gevormd te willen worden. We missen haar. Dat zij nu reeds de eeuwige geborgenheid in God mag ervaren.

Daarna vierden we samen de eucharistie. Doop, vormsel en eucharistie, ze horen bijeen. Als er één moment is waarop je dat als vormelingen en gehele parochie ervaart is het wel op vormselzondag. Dat dit feest nog vaak in onze Noordelijke parochie gevierd mag worden.

Namens de vormelingen, Ab Mollema

Heilig Vormsel, vernieuwing en bevestiging

Het heilig Vormsel is de bevestiging van de beloften die door anderen bij de doop werden afgelegd, meestal door de ouders. Bij het Vormsel neemt de vormeling deze beloften voor eigen rekening en wordt vervolgens ter bevestiging daarvan door de bisschop gezalfd met het heilige Chrisma, een speciale olie die in de Goede Week in de Kathedraal is gewijd. Vanaf dat moment wordt hij of zij als volwaardig, volwassen lid van de parochie beschouwd.

Dit betekent dat de parochie als geheel ervoor instaat dat een gelovige gevormd wordt en daarmee zal delen in de gave

van de Heilige Geest binnen de kerk als geheel. Dit wordt in beginsel tot uitdrukking gebracht door het gezamenlijk belijden van het geloof. Daarna richt de bisschop zich tot de vormelingen en vraagt hun om alles af te zweren wat hen van Christus weg kan houden en vervolgens om te belijden dat zij geloven.

Als de vormelingen dat gedaan hebben, wordt de Heilige Geest aangeroepen met

de hymne: 'Kom, Schepper, Geest', en als duidelijk symbool van overgave aan God knielt iedereen hierbij, de vormelingen achter de bisschop. Dan vraagt de bisschop aan God om de Heilige Geest te zenden in de vormelingen en hen met deze Geest te vervullen. Dan volgt de handoplegging en het gebed van de vormelingen en tenslotte wordt alles bezegeld met het heilige chrisma.

Ik heb al belijdenis gedaan

Op één na hadden de vormelingen van dit jaar al eerder belijdenis gedaan in een andere kerk. In de voorbereiding hebben we het daar ook over gehad. De vraag rees namelijk of dat niet een verdubbeling was van wat ze al gedaan hadden.

Het is zeer belangrijk te overwegen waar je ja op zegt. Gezien het feit dat doop, vormsel en eucharistie bij elkaar horen als één kernsacrament van de kerk, wordt bij het heilig Vormsel de eenheid van de kerk en haar vervulling door de Heilige Geest ten volle

zichtbaar. Dit wordt benadrukt door het feit dat het de bisschop is die het heilig Vormsel bedient. Hiermee staat dit sacrament in verbinding met de vroege kerk, waarin de apostelen hun opdracht de kerk voort te zetten doorgegeven hebben aan de bisschoppen. De Oud-Katholieke Kerk meent dus dat het heilig Vormsel duidelijk iets anders is dan de belijdenis: het gaat immers verder dan een openbare geloofsblijdenis. Door dit sacrament wordt de gedoopte door

handoplegging gesterkt met de kracht van de Heilige Geest, en wordt door de zalving bezegeld dat hij op Christus gelijk.

Vormselcatechese

Bij de voorbereiding op het heilig vormsel is het belangrijk dat je je bewust wordt van datgene wat je gaat bevestigen ten overstaan van de hele kerk. Dat traject wordt doorgaans vormselcatechese genoemd. Hierbij gaan we gezamenlijk in op het persoonlijk geloof, hoe dat ten dienste kan staan van God en dus ook hoe je het geloof beleeft binnen de parochie en de gehele kerk. Het is dus de bedoeling om met elkaar in gesprek te gaan. Dit doen we rondom een aantal onderdelen van het sacrament, waarbij de geloofsbelijdenis centraal staat.

We zijn inmiddels zover dat we met een nieuwe groep kunnen gaan starten. In zeven bijeenkomsten zullen we ons voorbereiden op dit feest. De bijeenkomsten hebben de volgende onderwerpen:

- Kennismaking;
- Ik geloof (wat zeg je dan eigenlijk?)
- Vergeving
- Pinksteren
- De zeven gaven van de heilige Geest
- Voorbereiden van de liturgie
- Aan tafel met de bisschop

We kunnen in september beginnen en zouden dan de bisschop vragen om rond Pinksteren 2014 het heilig Vormsel te bedienen, dan nu in ons eigen kerkgebouw! Heeft u interesse om mee te doen, neem dan contact op met de pastor. Er is geen minimale inschrijving, maar hoe meer zielen, hoe meer vreugd!

Pastor Victor Scheijde.

Het 31e Internationaal Oud-Katholieken Congres Volgend jaar in Utrecht van 18-21 september

Het Internationaal Oud-Katholieken Congres wordt eens in de vier jaar afwisselend in Oostenrijk, Tsjechië, Duitsland, Zwitserland en Nederland gehouden. Het zijn open bijeenkomsten zonder ambtelijk karakter; oud-katholieken uit verschillende landen, leken, geestelijken, bisschoppen ontmoeten elkaar op voet van gelijkheid en zijn met elkaar in gesprek over kerk-zijn en geloof. In welke andere kerk vind je zoiets?

Utrecht is voor 2014 geen toevallige keuze: het congres zal gekoppeld zijn aan de viering van 125 jaar Unie van Utrecht.

Een terugblik

Europa, negentiende eeuw. Het gaat niet goed met de kerk, vinden veel katholieken, zowel geestelijken als leken. Rome trekt te veel macht naar zich toe. De hiërarchie schiet tekort. Is dit de kerk zoals ze bedoeld was, de kerk van de eerste eeuwen? De onrust slaat om in protest als het Eerste Vaticaanse Concilie de onfeilbaarheid en het jurisdictieprimaat van de paus afkondigt. Onfeilbaarheid: de paus kan zich niet vergissen in uitspraken die hij doet over geloofszaken. Jurisdictieprimaat: de beslissingen van de paus gelden voor alle bisdommen. De paus als hoogste gezag in plaats van collegialiteit van bisschoppen, van alle bisschoppen, inclusief de bisschop

van Rome.

Er ontstaat verzet: in Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk. De besluiten worden niet gedragen door de hele kerkelijke gemeenschap. Ze wijken af van de grondregel van de kerk: alleen wat altijd en overal en door allen geloofd is, is katholiek. Terug naar de kerk van de eerste eeuwen!

Conciliariteit, in gemeenschap denken over het leven van de kerk, dat moet volgens de oud-katholieke beweging de basis zijn van het kerk-zijn. En dus wil men elkaar ontmoeten, wil men anderen ontmoeten, die daar ook aan vasthouden. De Nederlandse Oud-Katholieke Kerk o.a., ook ontstaan in verzet tegen het centralisme van Rome. De eerste congressen zijn bijeenkomsten van Duitse oud-katholieken, maar ze zijn vanaf het begin internationaal en oecumenisch. In 1889 wordt de Unie van Utrecht opgericht, waarin de verschillende zelfstandige katholieke kerken uit Europa zich met elkaar verbinden. Daarna worden de congressen ook officieel internationaal.

Springlevend

En nu, 143 jaar later is het congres er nog steeds, verjongd en springlevend. Voor het eerst is er geen internationaal comité dat de inhoud bepaalt, maar is het organiserende land verantwoordelijk daarvoor, in overleg met de bisschoppen uit de verschillende kerken en andere internationale vertegenwoordigers. De open sfeer, het met elkaar praten over

geloof en kerk, de inspiratie, het contact met mensen uit andere kerken: de ene keer zit je aan tafel naast een bisschop uit de Filippijnen, een andere keer praat je met een Mariaviet uit Polen of een Episcopaal uit Amerika. En je vindt elkaar terug: de vrienden uit andere landen, ontmoet bij een vorig congres, de deelnemers uit eigen land, een vertrouwde basis als je weer even je moedertaal wilt spreken of je verbazing wilt delen over de aparte ideeën van andere oud-katholieken, want Duits oud-katholiek is toch weer anders dan Nederlands of Zwitsers.. Een hoogtepunt is altijd weer de Eucharistieviering van de Unie van Utrecht, die nu op zaterdag 20 september in de Domkerk een extra feestelijk karakter zal dragen vanwege het jubileum.

De taal is geen probleem. Als je eigen woorden tekortschieten, is er altijd iemand in de buurt die tolkt of red je je met handen en voeten. Er wordt bij de bijeenkomsten ook mondeling getolkt en de congressstukken zijn in vertaling aanwezig. Het feit dat het congres volgend jaar dichtbij huis plaats vindt, biedt een mooie gelegenheid kennis te maken met dit unieke gebeuren.

Als u meer wilt weten over vroegere congressen: op www.okkn.nl komt u via de knop "internationaal" bij "congres 2010". Daar vindt u informatie over de congressen 2010, 2006 en 2002.

Na de zomer komt er meer informatie beschikbaar over het Congres 2014 in Utrecht. U vindt deze in De Oud-Katholiek en op www.okcongres2014.com

Wanneer je een nieuw huis betreft, dan wil je het naar je zin maken. Het moet jouw huis worden, waar je jezelf thuis kunt voelen. Vaak neem je in het begin niet de tijd om alles goed te doen. Je wil graag zo snel mogelijk het huis betrekken en doet graag concessies. Het gevolg is dan dat je jarenlang blijft schilderen en behangen en schuiven met meubels, tot je

echt tevreden bent. Je groeit steeds meer in de woning en dat kan ook, want het is jouw eigen huis, waar je zelf mag bepalen wat je wilt doen en je hebt er de tijd voor ook.

Wanneer je op een architectenbureau werkt, dan gaat het heel anders. Ten eerste wordt je gevraagd om binnen een beperkte tijd het ontwerp en de uitvoering te realiseren. Belangrijker nog is dat je niet te maken hebt met één persoon die alles bepaalt. Soms heb je te maken met honderden gebruikers, zoals ik meemaakte bij een kantoorgebouw in Tiel van 12.000m², waar ik aan werkte bij een architectenbureau. Namens deze honderden gebruikers waren vier mensen afgevaardigd om de projectleider te adviseren in de zaken die de werknemers nodig hadden voor hun werkplekken. De projectleider trad als vertegenwoordiger van de opdrachtgever, het waterschap, op en voerde het overleg met de architect en de verschillende andere professionals.

Er kwam heel wat bij kijken, je had namelijk niet alleen met de wensen van de gebruikers te maken, maar ook met de bedrijfsfilosofie. Deze filosofie moest in het ontwerp zoveel mogelijk tot zijn recht komen. Ook moest je rekening houden met cliënten en gasten. Het was dus een hele ontwikkeling waarin veel aspecten aan bod kwamen en moesten worden onderzocht. Uiteindelijk leidde dit tot een ontwerp waarin iedereen zich min of meer kon vinden. Tenslotte was het gebouw klaar en kon het leven beginnen. De eindgebruikers gaan dan 'wonen' in het gebouw en je ziet er steeds meer van de mensen die er werken in doorschemeren.

Toch blijft de filosofie van het bedrijf in het gebouw herkenbaar, zeker in de publieke ruimtes. Die ruimtes die een welkome sfeer uit moeten stralen naar de gasten. Juist bij publieke gebouwen is dat laatste zeer belangrijk.

Het is wel eens bijzonder om nu niet meer vanuit het architectenbureau te moeten denken, maar vanuit de rol van opdrachtgever. In het geval van ons gebouw, in de rol van bouwpastoor, die namens de aartsbisschop de verbouwing

van de kerk moet aansturen. Je voelt je als drie personen in één, die tegelijk elk hun eigen persoonlijke, maar ook professionele meningen en ideeën hebben. In het begin vlieg je ongecontroleerd heen en weer tussen die drie rollen van bouwpastoor, bouwkundige en gebruiker. Op een gegeven moment ga je er echter aan wennen en leer je steeds meer conceptueel te kijken naar het geheel en durf je de professionals steeds meer hun werk te laten doen. Zij zijn het immers die op kunstzinnige wijze de filosofie en theologie van de kerk weten te vertolken in het gebouw, samen met de gebruikswensen.

Inmiddels zijn we zo ver dat we bijna gaan bouwen. Nog vóór de bouwvak zullen we proberen een aannemer te vinden, die dan in augustus kan gaan bouwen. In de

tussentijd kunnen we als parochianen al een groot verschil maken door allerlei zaken zelf voor te bereiden. Zoals de sloop en afvoer van de onderdelen die weg kunnen - zoals reeds is gebeurd - en later bijvoorbeeld het schilderen en inrichten. Het zijn van die dingen die je doet, wanneer je naar een nieuw huis gaat. Je maakt ruimte, fysiek maar ook mentaal, zodat de ruimte tot je gaat spreken. Op die manier raak je vertrouwd met de ruimte en wordt het gebouw meer en meer 'eigen'. Het lijkt mij leuk om zoveel mogelijk samen te bouwen aan onze kerk.

Pastor Victor

*Tijdens de verbouwing hou ik ook een blog bij. Deze is te vinden op dit adres:
<http://okgroningenbouw.blogspot.nl/>*

Foto's zijn van het hoofdkantoor van het Waterschap Rivierenland in Tiel, waar Victor aan gewerkt heeft op het architectenbureau tussen 2003 en 2006. Bron: Foto Tiel en AGS Architecten & Planners B.V.

misdienaars deel 2

Vorige keer zijn we begonnen te vertellen over misdienaars. Daar valt nog veel meer over te weten. Want behalve dat ze de priester assisteren, waren ze ook de vertegenwoordiging van de gewone mensen in de kerk, de mensen die door de doop tot de lekenstand waren verheven. Zeker in de tijd dat in de Kerk alleen Latijn werd gesproken, was het nodig dat op de gebeden die door de priester werden uitgesproken, het volk zou antwoorden. Het gewone volk kon dat vaak niet, omdat het het Latijn niet machtig was. De misdienaars moesten daarom leren wat ze moesten antwoorden. Een misdienaar werd daarom soms ook door de pastoor onderwezen in het Latijn. Goede misdienaars konden dan later naar het seminarie.

Nu moet ik mijn vorige artikeltje wel een beetje corrigeren met betrekking tot de wijding tot acoliet. Dit betreft namelijk niet de eerste, maar de vierde van de kleine wijdingen, voorafgaand aan de hogere wijdingen. De volgorde is: deurbewaarder (ostiarus), lezer (lector), bezweerder (exorcista) en misdienaar (acolythus). Daarna dus de hogere wijdingen: subdiaken (samen met de kleine wijdingen verdwenen), diaken, priester en bisschop.

Tot nu toe hebben we het erg algemeen gehouden. Toch moeten we bedenken dat we de acoliet van oorsprong niet alleen maar op het altaar tegenkwamen. De oorsprong is niet

helemaal duidelijk, maar er zijn aanwijzingen van een waar acolitaat in Rome. Rome was in wijken ingedeeld, zodat de diakens hun werk goed georganiseerd konden verrichten. Hierbij werden ze geassisteerd door acolieten. Vandaar hun naam *ἀκολουτος*, dat volgeling betekent. Van hun liturgische betekenis in die eerste eeuwen weten we eigenlijk niets, wel dat ze ook als overbrengers van brieven werden ingezet en de gevangenen ondersteunden. Met deze gegevens in gedachten, kunnen we hun rol in de liturgie ook beter begrijpen, ook daarin werkt de acoliet ondersteunend.

Processie in de Oud-Katholieke Kerk van Den Haag bij Maria Lichtmis, Isaac Israëls 1881

Het is alweer een tijdje terug dat we Pasen vierden en daarbij een grote kaars ontstaken aan een vuur buiten het kerkgebouw. Inmiddels is deze Paaskaars ook al weer uit en hebben we een dure kaars, staan die maar heel kort gebrand heeft. Dit roept vragen op bij parochianen, want is het in tijden van crisis niet beter die paar tientjes uit te sparen i.p.v. elk jaar weer een nieuwe kaars te kopen? Het is toch zonde van het geld.

Dit vraagt natuurlijk om wat uitleg, want die dure kaars die bijna nooit brandt, is symbool van Pasen, waar het hele kerkelijk jaar om draait. De Paaskaars staat immers symbool voor de verrezen Christus. Het licht dat we binnen brengen is dus het licht van Christus. Dat doe je niet met een klein kaarsje. Dat zou het ritueel compleet kapot maken. Evenmin doe je het met een oude kaars, want we beginnen iets nieuws met de verrijzenis van Christus. We hebben het in de liturgie over Christus zelf. Door dit wonder van Christus aanbidden we God en deze goddelijke liturgie mag daarom groots gevierd worden. Iedereen moet het kunnen zien en de kaars mag indruk maken op ons. We nemen dus een grote kaars, die rijk versierd is, ook om hem te onderscheiden van alle andere kaarsen die we in de liturgie gebruiken.

De Paaskaars is dus echt iets bijzonders. Je gebruikt hem voor hele speciale gelegenheden. In de gehele Paastijd, de tijd tot Pinksteren en op Pinksteren blazen we de kaars met een duidelijk gebaar uit. De Heilige Geest wordt over ons uitgeblazen en we nemen

het licht van Christus mee in ons hart door de rest van het jaar. Op bijzondere levensmomenten laten we de kaars weer branden. Dat zijn de momenten die ons extra herinneren aan het Paasmysterie. De doop, het heilig Vormsel en de uitvaart. Het is dus een kaars met een zeer specifieke betekenis voor speciale momenten en hij dient dus niet altijd te branden. Dan gaat het bijzondere karakter verloren.

Pastor Victor

Zo in de vakantieperiode kwam er een mooi bericht binnen. De aartsbisschop van Utrecht heeft besloten dat hij mij graag wil wijden tot priester. Hij heeft het voornemen dit op zondag 1 september te doen om 15.00u in de kathedrale kerk van Ste. Gertrudis te Utrecht.

Het is een moment waar ik lang naartoe heb gewerkt en ook lang naar heb uitgekeken. Ik heb er lang naar toe moeten groeien, via vele omwegen. De eerste pogingen om hier naartoe te werken begonnen zo'n veertien jaar geleden, toen ik bedacht dat ik de theologische studie wilde gaan doen. Toch was dat niet de eerste keer dat ik ermee in aanraking kwam. Ik weet nog dat ik een jaar of elf was toen mijn (gereformeerde) oma mij eens vroeg of ik niet priester wilde worden (zij was zeer oecumenisch). Ik begreep daar toen niet zoveel van, maar ik weet wel dat ik antwoordde dat ik dat wel wilde, maar dat ik ook graag wilde trouwen en dat dat dus niet kon. Zij vertelde toen dat mijn opa, toen hij uit de Trappistenorde was gestapt, eens gevraagd was door een katholieke groep in Hilversum, of hij daar niet eens wilde komen. Zij vertelde dat de priesters daar wel getrouwd waren. Mijn opa had echter geweigerd om daar naartoe te gaan. Pas later, toen ik Oud-Katholiek werd, begreep ik pas over wie zij het had.

Nu sta ik hier dan aan de vooravond van mijn wijding. Al die jaren van voorbereiding hebben mij er wel bewust van gemaakt dat het niet een ambt is waar je een romantisch of magisch beeld bij moet hebben. Ik ben mij er ook bewust van geworden in die periode dat ik het niet voor mijzelf doe. Ik ervaar het echt als iets wat mij door de Heer is gevraagd te doen. Dat is ook iets wat ik nu niet kan bevatten. Wie

ben ik immers om hem te volgen?

Wat ik wel weet is dat de komende priesterwijding geen eindpunt of doel is. Het is eerder een begin. Het begin van een weg die de Heer lang geleden met mij is begonnen.

Maar nu gaan wij eerst op naar het feest van de wijding. Ik heb in overleg met de pastoor in Utrecht bedacht dat ik de viering een sterk oecumenische insteek wil geven. Het bepaalt hoe ik zelf tegen het geloof kijk, één kerk met vele leden, maar hoe ik ook zie dat onze parochie is samengesteld. Allemaal mensen uit zeer verschillende hoeken, die samen iets beleven, wat niet altijd onder woorden te brengen is.

Daarom wil ik er graag ook een mooi feest van maken met alle parochianen van onze mooie parochie. Het markeert immers ook voor de parochie een nieuwe fase. Graag zie ik u allen daarom, naast de gewone vieringen, ook graag bij deze viering in Utrecht.

Pastor Victor

Toen ik bezig was met het uitzoeken van liederen voor de priesterwijding kwam ik een heel mooi lied tegen uit de Duitse Oud-Katholieke Kerk. Het gaat over oecumene. Ik had de wens dit in het Nederlands te vertalen, in de hoop dat we het soms zullen zingen in onze kerk. Naar aanleiding van mijn voorzet heeft Adrie Paasen deze prachtige vertaling gemaakt, die ik hier met trots mag presenteren! Dit is echt een groots geschenk dat mij zeer dierbaar is. Adrie bedankt hiervoor!

Pastor Victor

God roept zijn volk tezamen

wijze: *Gott ruft sein Volk zusammen/*

Psalm 130 (Straatsburg 1539, Genève 1551)

uit: *Eingestimmt, Gesangbuch des Katholischen Bistums der Alt-Katholiken 2003*

Oorspronkelijke tekst van Friedrich Dörr:

*Gott ruft sein Volk zusammen
rings auf dem Erdenrund,
eint uns in Christi Namen
zu einem neuen Bund.
Wir sind des Herrn Gemeinde
und feiern seinen Tod.
In uns lebt, der uns einte;
er bricht mit uns das Brot.*

*In göttlichem Erbarmen
liebt Christus alle gleich;
die Reichen und die Armen
beruft er in sein Reich.
Als Schwestern und als Brüder
sind wir uns nicht mehr fern:
ein Leib und viele Glieder
in Christus, unserm Herrn*

*Neu schafft des Geistes Wehen
das Angesicht der Welt
und lässt ein Volk erstehen,
das er sich auserwählt.
Hilf, Gott, dass einig werde
dein Volk in dieser Zeit:
ein Hirt und eine Herde,
vereint in Ewigkeit.*

God roept zijn volk te - za - men,
zeg het de we - reld rond.
In Chris - tus naam be a men
wij hier zijn nieuw ver - bond.
Wij vie - ren en ge - den - ken
zijn le - ven en zijn dood.
Hij wil de wijn ons schen - ken
en breekt met ons het brood.

- In goddelijk erbarmen bemint Hij ieder mens, de rijken en de armen: voor Hem bestaat geen grens. Als zusters en als broeders zijn wij in Christus één. Wij zijn elkanders hoeders, geen mens is ooit alleen.
- Hij blijft zijn liefde zaaien over de wereld wijd. De Geest zal blijven waaien, het Woord wordt breed verspreid. Zo wordt een volk geboren, dat groeit in onze tijd, in Christus uitverkoren en één in eeuwigheid.

oorspronkelijke tekst: Friedrich Dörr, 1972
vertaling: Adrie Paasen, 2013

Dichters van ons gezangboek: Muus Jacobse

Een paar jaar geleden zongen we in een dienst rondom Pasen lied 656 uit ons gezangboek: *Zingt nu de Heer, Hij zag ons aan, maakte de nacht tot morgen*. Het was afgedrukt in de liturgie en de naam van de dichter stond er niet onder. Maar halverwege het lied kreeg ik een vermoeden.

*'t Woord was in onze mond verstomd,
lag als een bleke dode.
Godlof, de Geest des Heren komt
en heeft het graf ontsloten.*

*Zingt het de hoge hemel rond!
't Woord aan de dood ontsprongen,
werd weer een kracht in onze mond,
brandend met vuren tongen.*

Dat is vast van Heeroma, dacht ik, en inderdaad: toen ik het lied later opzocht, bleek de naam Muus Jacobse eronder te staan, en dat is het pseudoniem van professor Klaas Hanzen Heeroma (1909-1972), hoogleraar in de Nedersaksische taal- en letterkunde aan de Rijksuniversiteit in Groningen van 1953 tot 1972. Hij is weliswaar alleen maar de vertaler van het lied, maar heeft er ongetwijfeld iets van zijn eigen ideeën in gebracht of in herkend.

De taalkundige Heeroma was dienaar van het woord, de dichter Muus Jacobse was dienaar van het Woord. Maar de taalkundige smolt samen met de dichter, toen hij zijn taaltheologie ontwierp. In de jaren zestig hield hij in de Theologische Etherleergang van de NCRV een aantal lezingen over dit onderwerp. Deze en andere teksten zijn gebundeld in het boek *Nader tot een taaltheologie*.

Vanuit de gedachte dat God zich *in de taal* aan de mensen heeft geopenbaard en *in de taal* een verbond met mensen heeft gesloten, was taaltheologie voor

Heeroma een hulpmiddel bij het geloven met de taal. Geloven met de taal was voor hem de enig mogelijke wijze van geloven en daarom is taaltheologie voor hem de enig zinvolle wijze van theologiseren. Hij voelde zich thuis bij Luther voor wie het theologische denken in wezen een naspreken van het Woord was op de wijze der taaltheologie.

Theologen noch taalkundigen wisten zich met dit boek en de ideeën van Heeroma raad. Geen wonder: zijn uitgangspunt was dat op de vraag wat taal is, het antwoord alleen gevonden kan worden door onderzoek van de taal van het geloof en de taal van de dichter. Wat moeten wetenschapsmensen hiermee?

In het boek zijn drie lezingen opgenomen over respectievelijk de Vader, de Zoon en de Geest. Daarin stelt Heeroma de Vader voor als de Spreker, de Zoon is het Woord, de Geest is de Adem. Het Woord Gods wordt verder verteld doordat God de Spreker tot God de Schrijver is geworden. Het letterbeeld is slechts dood geraamte. De doodsbeenderen worden pas vlees en bloed wanneer de Adem erover blaast.

*'t Woord was in onze mond verstomd,
lag als een bleke dode.
Godlof, de Geest des Heren komt
en heeft het graf ontsloten.*

Heeroma zag zijn dichterschap als een goddelijke opdracht. Hij schreef verzetspoëzie en religieuze gedichten. In het vorige nummer heb ik verteld hoe hij als één van de dichters van "het landvolk" meewerkte aan de nieuwe psalmberijming en liederen schreef voor het Liedboek der Kerken. In dat Liedboek, nu het oude Liedboek der Kerken, staan 31 psalmberijmingen en 36 gezangen van hem. In het onlangs verschenen Liedboek

der Kerken staan naast de psalmberijmingen nog achttien liederen van zijn hand. Hij schreef, net als de andere Landvolkdichters, veel Bijbelse liederen, geheel in overeenstemming met de gedachte dat theologie gaat om het nasprekken van het Woord en dat dichters theologen bij uitstek zijn.

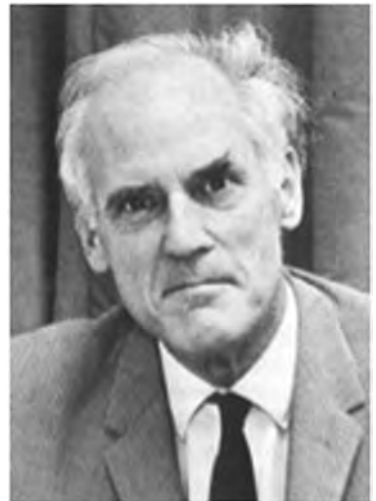
In ons Gezangboek staan maar weinig teksten van Muus Jacobse. Dat kan ermee te maken hebben dat wij destijds maar een beperkt aantal liederen uit het Nieuwe Liedboek in ons Gezangboek mochten opnemen. Dat de keuze daarbij niet vaak op hem gevallen is, komt misschien doordat hij in onze ogen te protestant is. Maar liederen als *Zijt gij waarop de wereld wacht*, *Geest van hierboven* en *O Heer, verberg u niet voor mij* zouden ook in ons gezangboek niet misstaan. In andere liederen is hij soms, vergeleken bij dichters als Barnard en Oosterhuis, wat te afstandelijk, te professoraal.

Zo was hij ook als mens. Ik heb het voorrecht gehad om als student Nederlands MO B in de jaren zeventig enkele jaren colleges van hem te mogen volgen op de Fryske Akademy, die opleidde voor mo-aktes. Behalve dichter en wetenschapper was Heeroma ook met hart en ziel docent. Het was een grote frustratie voor hem dat zijn hoogleraarschap twee keer gedwarsboemd werd. In 1948 werd hij benoemd tot hoogleraar in Djakarta, in 1952 moest hij vanwege de politieke ontwikkelingen uit Indonesië vertrekken. Toen hij hoogleraar in Groningen was geworden, raakte hij al spoedig in conflict met zijn naaste collega. Het resultaat was dat hij bijna geen studenten meer overhield. "U bent mijn studenten," zei hij een keer tegen ons, een handjevol leraren, die in hun vrije tijd zwoegden voor de mo

B-akte. "Ze hebben me twee keer mijn studenten afgepakt." Op dat moment leek hij dus blij met ons te zijn, maar andere keren gaf hij ons het gevoel dat wij toch maar surrogaat waren.

Voor de "echte" studenten die hij had overgehouden, was hij ook niet bepaald makkelijk. Een van zijn specialiteiten was dialectstudie. Hij ontwierp een dialectatlas. Een collega van me, voormalig student van Heeroma, vertelde me dat ze door hem de boer op gestuurd werd om aan agrariërs te vragen welke term ze gebruikten voor "eenjarige koe". Wee je gebeente als je niet met voldoende resultaten terug kwam.

Toch heb ik goede herinneringen aan hem. Hij kon onredelijk zijn, maar maakte het ook altijd weer goed. Soms zingen we een lied waar zijn naam onder staat. En dan zie ik hem weer voor me met zijn gebogen gestalte, zijn vergeestelijkte gezicht, zijn verstrooide blik. Hij is te vroeg gestorven. Het is goed hem nog af en toe ontmoeten in een gedicht of een lied.

Oikocredit werkt wereldwijd met 850 partners in 65 landen. Dit jaar organiseerde Oikocredit een studiereis naar projecten in Senegal. Het doel was een beperkt aantal vrijwilligers met eigen ogen iets van de projecten te laten zien om daar thuis over te vertellen. Hier het verslag van de Amerikaan Stuart Kregel:

“Het was een verbazingwekkende dag. Dit zeg ik uit de grond van mijn hart. Ik heb in veel landen gereisd, maar nooit heb ik gevoeld wat ik vandaag gevoeld heb. We vertrokken al vroeg over een landelijke weg naar de boeren-coöperatie COPEX in het plaatsje Bignona. COPEX produceert biologische mango's voor export.

Vóór 2011 ging 75% van de mango-oogst verloren bij gebrek aan opslag- en koelingsfaciliteiten en van nieuwe afzetmarkten in exportlanden. Met een lening van Oikocredit moest een investering van €400.000 voor opslag en koeling hierin verandering brengen.

Eerst werden we begroet door de hele boeren-coöperatie. Een moment dat ik nooit zal vergeten. Drummers drumden, handen klaptten en stemmen zongen. Sommigen hadden hele afstanden gereisd en in het naburige dorp geslapen om erbij

te zijn. Ik heb die dag wel 300 handen geschud. We dansten mee of werden in de dans getrokken! Na de ceremonie kregen we een rondleiding door het nieuwe gebouw voor opslag en koeling van COPEX.

Oikocredit heeft de boeren-coöperatie niet alleen bij de financiering van de investering geholpen maar ook bij het vinden van afzetpartners in Europa.

Daarnaast is Oikocredit volledig betrokken geweest bij het opzetten van de coöperatie en het business model. Zo heeft Oikocredit nadrukkelijk meer waarde toegevoegd dan een typische bankier, toch? Deze streek van Senegal is een van de armste in West Afrika. Investerings zijn een zeldzaamheid. Maar dat is Oikocredit: gaan waar anderen het af laten weten!

Inmiddels is een koper voor de mango's gevonden in Nederland. Hij verwacht dit jaar de eerste scheepslanding van verse en gedroogde mango's. Dankzij Oikocredit en de toewijding van zijn mensen ter plekke is er een toekomst voor de boeren in Bignona.

Tot zover Stuart Kregel. Uit zijn verhaal kunt u iets zien oplichten van de blijvende structurele veranderingen die de oecumenische ontwikkelingscoöperatie Oikocredit wereldwijd biedt aan de vele arme mensen voor wie anders in onze maatschappij geen eigen plaats is. Laat u van uw beste kant zien en doe mee met Oikocredit!

Meer informatie vindt u op de site www.oikocredit.nl of kunt u opvragen via 030 234 10 69.

Vieringen

De parochie houdt elk weekend van de 2e en 4e zondag van de maand haar vieringen.

Op zaterdag is dat om 19.00u in Leeuwarden en op zondag om 11.00u in Engelbert tenzij anders aangegeven.

De vieringen in Engelbert worden gehouden in de Dorpskerk aan de Engelberterweg 41.

Engelbert is bereikbaar met buslijn 78 richting Siddeburen vanaf station Groningen (9.50u). Uitstappen bij halte Sportveld.

De vieringen in Leeuwarden worden gehouden in de Lutherse Kerk, Nieuwe Oosterstraat 28-30, 8911 KN Leeuwarden.

De kerk is op loop afstand van het station

DSG = Dienst van Schrift en gebed

EV = Eucharistieviering

De eerstvolgende vieringen zijn op:
Leeuwarden/ Engelbert

13-07-13/ 14-7-2013

Op zondag is deze viering om 11.30u in de Sint Franciscuskerk tenzij anders vermeld

10e zondag na Pinksteren EV: De Barmhartige Samaritaan Kleur: groen
Lezingen: *Lectionarium blz. 455:*

Deuteronomium 30: 9-14; Kolossenzen 1: 1-14; Lucas 10: 25-37

27-07-13/ 28-7-2013

12e zondag na Pinksteren EV: Bidden; Kleur: groen

Lezingen: *Lectionarium blz. 460: Genesis 18: 20-33; Kolossenzen 2: 6-15; Lucas 11: 1-13*

10-08-13/ 11-08-13

Gedaanteverandering van de Heer EV; hoogfeest; Kleur: wit

Lezingen: *Lectionarium blz. 531: Exodus 34, 29-35; 2 Petrus 1, 13-21; Lucas 9, 28-36*

24-08-13/ 25-08-13

14e zondag na Pinksteren (16e in de reeks) DSG: De nauwe poort; Kleur: groen

Lezingen: *Lectionarium blz. 470: Jesaja 30, 15-21; Hebreëën 12, 22-29; Lucas 13, 22-30*

01-09-13

Priesterwijding diaken Victor Scheijde
15.00u Utrecht (Kathedraal) EV

07-09-13/ 08-09-13

1e heilige mis van pastoor Victor Scheijde
Geboorte van de H. Maagd Maria; hoogfeest EV; Kleur: wit

Lezingen: *Lectionarium blz. 537: 1e lezing: Micha 5, 1-3 2e lezing: Openbaring 21, 1-7 Evangelie: Lucas 1, 39-45*

21-09-13 Leeuwarden

apostelfeest: H. Matteüs, apostel en evangelist EV; feest; Kleur: rood

Lezingen: *Lectionarium blz. 540: Spreuken 3, 1-6; 2 Timóteüs 3, 14-17; Matteüs 9, 9-13*

22-09-13 Engelbert

18e zondag na Pinksteren (20e in de reeks) EV: De onrechtvaardige rentmeester; Kleur: groen

Lezingen: *Lectionarium blz. 478: Amos 8, 4-7; 1 Timóteüs 2, 1-8; Lucas 16, 1-13*

12-10-13/ 13-10-2013

21e zondag na Pinksteren (23e in de reeks) EV: De tien melaatsen; Kleur: groen

Lezingen: *Lectionarium blz. 484: Ruth 1, 1-19a; 2 Timóteüs 2, 8-15; Lucas 17, 11-19*

26-10-13/ 27-10-2013

Allerheiligen EV; hoogfeest; Kleur: wit
Lezingen: *Lectionarium blz. 548: Wijsheid 3, 1-9; Openbaring 7, 2-4 en 9-17; Matteüs 5, 1-12*

2-11-2013

gedachtenis van alle overledenen:
Allerzielen EV.

Agenda

21-09-13 seminariedag 14.00u

Carla van der Burg
Uitvaartverzorging

www.carlavanderburg.nl
Telefoon 050 3186636

*Samen.
Zorgvuldig.
Passend.*

Elk afscheid is het begin van een herinnering

Niets is zo moeilijk als afscheid nemen van een geliefd persoon.
Het is een proces vol verdriet, machteloosheid en onzekerheden.
Daarom is mijn uitvaartverzorging gebaseerd op persoonlijke aandacht.

Klaar staan voor nabestaanden zolang het nodig is.
Luisteren naar herinneringen.
Emoties een plaats geven.

Tijd bieden om in alle rust een keuze te maken.
Alleen dan ontstaat een uitvaart met een persoonlijk karakter.
Een begrafenis of crematie die echt in het teken staat van de overledene en recht doet aan de emoties van de achterblijvers.

Caroline de Widt

De Pol 9, 9321 VA Peize
www.vlinderuitvaartverzorging.nl

050-5035453

Retouradres:
Witte de Withstraat 2A
9726 EC Groningen

Port Betaald

